

1. Η κατάσταση των πραγμάτων

Μετά από έξι χρόνια διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας τα αποτελέσματα της πολιτικής της είναι κάτι περισσότερο από ορατά. Κατά τη διάρκεια αυτών των έξι ετών έχει συντελεστεί μια πρωτοφανής αντίστροφη αναδιανομή εισοδήματος και εξουσίας υπέρ του κεφαλαίου και σε βάρος της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων ενώ η χώρα έχει εισέλθει σε μια σκοτεινή περίοδο θεσμικής κατάρρευσης και διάβρωσης, σε σημείο θρυμματισμού, των δημοκρατικών εγγυήσεων. Η Ελλάδα είναι τελευταία μεταξύ όλων των χωρών της ΕΕ στην αγοραστική δύναμη του μέσου μισθού, το μερίδιο των μισθών στο ΑΕΠ υποχωρεί, η αγορά εργασίας έχει απορρυθμιστεί πλήρως ενώ τα κέρδη των εισηγμένων εταιριών έχουν σημειώσει εκρηκτική αύξηση της τάξης του 600% με την ακρίβεια και τις φοροαπαλλαγές στο κεφάλαιο να τα τροφοδοτούν σταθερά. Οι επιθετικές ιδιωτικοποιήσεις στερούν από το κράτος και τα τελευταία εργαλεία άσκησης κοινωνικής πολιτικής διευρύνοντας την επικράτεια του εμπορεύματος και του κέρδους και τέλος η στεγαστική κρίση εξαντλεί μέχρις εξαφανίσεως τα λαϊκά εισοδήματα.

Ταυτόχρονα η στρατηγική της μετατροπής της ΕΕ σε πολεμική οικονομία με την οποία η κυβέρνηση της ΝΔ ευθυγραμμίζεται, πλειοδοτώντας μάλιστα, αναδεικνύει τον κίνδυνο του γενικευμένου πολέμου όχι ως μακρινό σενάριο αλλά ως πολύ υπαρκτή πιθανότητα ενώ ταυτόχρονα στερεί διαρκώς αυξανόμενους πόρους από το κοινωνικό κράτος.

Η άλλη όψη της κοινωνικής κρίσης είναι η θεσμική κρίση του κράτους. Η κυβέρνηση της ΝΔ έχει μετατραπεί σε μηχανή παραγωγής σκανδάλων και αντιδημοκρατικών εκτροπών. Από το σκάνδαλο των υποκλοπών, την συγκάλυψη του εγκλήματος των Τεμπών, την υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ μέχρι μικρότερα καθημερινά περιστατικά διασπάθισης δημόσιου χρήματος με απευθείας αναθέσεις, αντικοινοβουλευτικές πρακτικές και άσκηση ασφυκτικού ελέγχου σε δημόσια διοίκηση και ανεξάρτητες αρχές η κυβέρνηση λειτουργεί ως καθεστώς. Η θεσμική αυτή κρίση συνοδεύεται από μια ενίσχυση των αυταρχικών και ακροδεξιών διακυβερνητικών πρακτικών (μεταναστευτικό, άγνωστος στρατιώτης και σκλήρυνση της αστυνομικής και ποινικής καταστολής είναι μόνο μερικά σχετικά παραδείγματα) ώστε να διατηρηθούν κάποια ερείσματα σε τμήματα των λαϊκών τάξεων με αντίστοιχα αντανakλαστικά.

Σε αυτή την συνθήκη αν και η λαϊκή δυσaréσκεια είναι γενικευμένη και η φθορά της κυβέρνησης δεδομένη η ΝΔ φαίνεται να διατηρεί ποσοστά επιρροής που δεν απειλούν την έστω τρωθείσα κυριαρχία της. Εξακολουθεί να είναι πρώτη στις δημοσκοπήσεις χωρίς να υπάρχει στο σημερινό αστερισμό κάποια πολιτική δύναμη ικανή να την αμφισβητήσει ενώ τα κάποιες φορές ακόμη και μεγαλειώδη λαϊκά αγωνιστικά ξεσπάσματα και κινήματα δεν έχουν συνέχεια ούτε εκβάλλουν σε πολιτικές λύσεις ή πραγματικές ανασυνθέσεις (Τέμπη – Γάζα). Η κρίση της κυβέρνησης όχι μόνο δεν οδηγεί στην ενίσχυση ενός αριστερού προοδευτικού πόλου αλλά μέχρι στιγμής σε συνολική κατάρρευση των σχέσεων εκπροσώπησης. Η συνθήκη πρωτοφανούς και γενικευμένης ρευστότητας δεν συνοδεύεται από ευκρινή ρεύματα αριστερής διεξόδου, αντίστοιχα με εκείνα της εποχής των

Μνημονίων. Την ίδια στιγμή όμως ούτε συστημικές κεντροαριστερές ή κεντρώες λύσεις φαίνεται να κερδίζουν την εμπιστοσύνη των πολιτών. Δημιουργείται έτσι χώρος έκφρασης της λαϊκής δυσαρέσκειας από αυτόνομες από το κυβερνητικό στρατόπεδο ακροδεξιές δυνάμεις ή και από αντιπολιτικά εγχειρήματα.

2. Κρίση της προοδευτικής αντιπολίτευσης και κρίση της Αριστεράς

Ο ευρύτερος προοδευτικός χώρος αλλά και η πολιτική και κοινωνική Αριστερά δεν βρίσκονται απλώς σε κρίση. Είναι τα τελευταία χρόνια συνώνυμα της κρίσης: ένας χώρος που ταλαιπωρείται από εσωστρέφεια, πολέμους γύρω από το παρελθόν, φοβικές και ηττοπαθείς αντιλήψεις που με τη σειρά τους επιτείνουν τον κατακερματισμό και την απουσία νοήματος.

Το ΠΑΣΟΚ ταλανίζεται από εσωτερικές συγκρούσεις και στρατηγικές αντιπαραθέσεις που βρίσκουν το σημείο ισορροπίας τους στην αδιέξοδη και πολιτικά αυτοκτονική επιλογή της αυτόνομης πορείας και της απόρριψης κάθε πρωτοβουλίας συγκρότησης λαϊκού μετώπου, πορεία που είναι πολύ πιθανό να καταλήξει σε στρατηγικού χαρακτήρα σύγκλιση ακόμη και συμπόρευση με τη ΝΔ.

Οι διαδοχικές διασπάσεις του ΣΥΡΙΖΑ ανεξάρτητα από τα αίτια τους έχουν εντείνει την αίσθηση της ματαίωσης και απογοήτευσης ευρύτερων λαϊκών στρωμάτων ενώ παραίτηση του Αλέξη Τσίπρα από τον ΣΥΡΙΖΑ και η φημολογία για την λήψη πολιτικής πρωτοβουλίας από μέρους του εντείνει την ρευστότητα και την τακτική και στρατηγική αμηχανία του σημερινού ΣΥΡΙΖΑ ο οποίος αδυνατεί αυτή τη στιγμή να προσδιορίσει το ρόλο του.

Από την άλλη μεριά το ΜΕΡΑ 25 επιμένει σε μια αυτοδικαιωτική πορεία ορίζοντας ως κρίσιμο σημείο αντιπαράθεσης και διαχωρισμών το 2015 και θέτοντας ως προϋπόθεση οποιασδήποτε πολιτικής συνεργασίας την καθολική καταδίκη της διακυβέρνησης 2015 -2019.

Την ίδια ώρα οργανώσεις και κόμματα της ριζοσπαστικής ή άκρας αριστεράς ταλανίζονται επίσης από διαδοχικές διασπάσεις και ακατανόητες έριδες χωρίς σαφές περιεχόμενο σε τέτοιο σημείο που είναι αδύνατον έστω και να παρακολουθήσει οποιοσδήποτε μη μνημένος τις αντιπαραθέσεις μεταξύ τους.

Είναι δεδομένο ότι δίχως ένα ισχυρό σοκ, η Αριστερά στη χώρα οδηγείται στο περιθώριο.

3. Αριστερά: η ώρα της επανεκκίνησης

Υπάρχουν τρεις παράμετροι που επιτρέπουν σε ένα σχέδιο επανεκκίνησης της Αριστεράς να επιτύχει:

α) η αντοχή ενός πολιτικού και κοινωνικού ρεύματος που αναφέρεται στην Αριστερά και έχει επιλέξει την αποχή ή την αναμονή. Σε αυτό το κοινωνικό ρεύμα είναι συντριπτικά πλειοψηφικό αν όχι καθολικό το αίτημα για ενότητα των κατακερματισμένων δυνάμεων του προοδευτικού χώρου και της Αριστεράς.

β) η ύπαρξη ενός ευρύτερου κοινωνικού υποστρώματος που για λόγους επιβίωσης πρώτα και κύρια επιθυμεί την ανατροπή του καθεστώτος της ΝΔ. Μια ενωτική πρωτοβουλία από την Αριστερά μπορεί να διεκδικήσει μεγάλα τμήματα αυτού του κόσμου ακόμα και αν αυτά δεν έχουν ταυτοτική σχέση μαζί της

γ) η συνειδητοποίηση ότι η παράταση της ακινησίας και του κατακερματισμού έχει ως μόνο αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση. Με δεδομένο τον σημερινό πολιτικό συσχετισμό, τη γενικευμένη ρευστότητα αλλά και την αυθεντικά λαϊκή και εργατική επιθυμία απαλλαγής από την κυβέρνηση της ΝΔ πολιτικές πρωτοβουλίες που ενδεχομένως προκύπτουν πέρα και έξω από την Αριστερά είναι πολύ πιθανό να οδηγήσουν σε συντηρητικές αναδιπλώσεις και να θέσουν την Αριστερά επ' αόριστον στο πολιτικό περιθώριο.

4. Νέα Αριστερά: το συγκριτικό της πλεονέκτημα

Η Νέα Αριστερά διαθέτει τα εξής πλεονεκτήματα: α) έχει διαμορφώσει μέσα στο χρόνο ένα μαχητικό στίγμα κυρίως σε κοινοβουλευτικό επίπεδο, β) είναι το μόνο κόμμα που δυνητικά μπορεί να ανοίξει νέες θεματικές που ξεφεύγουν από την τρέχουσα πολιτική ορθοδοξία, γ) έχει μια συνεδριακή απόφαση που φαίνεται να συνομιλεί με το κυρίαρχο αίτημα του κόσμου της εργασίας για την ενότητα της Αριστεράς και την ευρύτερη ανασύνθεση του χώρου, δ) η φωνή της δεν αναλογεί στην εκλογική της επιρροή και αυτό επιβεβαιώνει ότι πρεσβεύει κάτι ξεχωριστό στο βαλτωμένο πολιτικό σύστημα.

5. Νέα Αριστερά: ώρα αποφάσεων

Η Νέα Αριστερά καλείται να πάρει καταρχήν μια απόφαση: αν θα επιμένει στη λογική του ιδρυτικού της συνεδρίου ή όχι. Όχι ως ερμηνεία. Ως τακτική έναντι της ρευστότητας της περιόδου. Η ώρα της απόφασης καθορίζεται α) από την ύπαρξη αντιπαραθετικών αντιλήψεων που θολώνουν το στίγμα του κόμματος, β) από το αναντίρρητο γεγονός ότι ο πολιτικός χάρτης αλλάζει, γ) από την εκφρασμένη, είτε ρητά είτε διακριτικά, αντίληψη ότι προτεραιότητα της Νέας Αριστεράς, σε αντίθεση με την γραμμή του ιδρυτικού μας συνεδρίου, πρέπει να είναι η ανασυγκρότηση της ριζοσπαστικής Αριστεράς.

Η πολιτική αυτή γραμμή όχι μόνο αυτοπεριορίζει το κόμμα μας σε μια αμυντική λογική αλλά παραβλέπει τόσο την κοινωνική κρίση όσο και την ρευστότητα στα αριστερά του πολιτικού φάσματος. Παραιτείται από τη μάχη για το συσχετισμό δύναμης πριν καν αυτή αρχίσει. Η αντίληψη αυτή, του αυτοπεριορισμού και της αναδίπλωσης φαίνεται να παραγνωρίζει ειδικά στοιχεία της συγκυρίας επιδιώκοντας να επαναφέρει τη Νέα Αριστερά σε κάποιες υποτιθέμενες εργοστασιακές ρυθμίσεις οι οποίες δήθεν σβήστηκαν από το λογισμικό της κατά τη διακυβέρνηση 2015-2019. Δεν συμμεριζόμαστε αυτή την αντίληψη. Όπως δεν συμμεριζόμαστε και την αντίληψη ότι οφείλουμε να περιοριστούμε σε μια πολιτική απλής υπεράσπισης της πολιτικής μας ταυτότητας, αγνοώντας τις πραγματικές υλικές ανάγκες και επιθυμίες των εργαζόμενων τάξεων για να επιδοθούμε σε μια μάχη με άλλες αριστερές δυνάμεις για το ποιος θα κυριαρχήσει στο εσωτερικό της Αριστεράς. Η λογική αυτή καταλήγει σε έναν αυτοακρωτηριασμό του πολιτικού μας λόγου και

προσανατολίζει την απεύθυνση μας σε όσους και όσες ήδη αυτοπροσδιορίζονται στο στενό χώρο της οργανωμένης αριστεράς και της κοινωνικής της περιφέρειας.

Μια τέτοια γραμμή μπορεί να αντιστοιχούσε στην περίοδο της δεκαετίας του 90 και του 2000 όπου η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης έθετε με άλλους όρους το ζήτημα της επιβίωσης της Αριστεράς, η προς τον νεοφιλελευθερισμό συγκλίνουσα σοσιαλδημοκρατία κυριαρχούσε συντριπτικά στον χώρο αριστερά του κέντρου και η ταχύτατη ανάπτυξη του καπιταλισμού διαμόρφωνε πρόσκαιρα διαφορετικούς και καλύτερους όρους διευρυμένης αναπαραγωγής μεσοστρωμάτων. Σήμερα η συνθήκη είναι τελείως διαφορετική. Ευρύτατα εργατικά και λαϊκά στρώματα βρίσκονται στο όριο της υλικής στέρσης και της φτώχειας. Δεν μιλάμε πλέον για μια κοινωνία των 2/3 αλλά για μια κοινωνία του 1/5. Οι δημοκρατικές εγγυήσεις καταρρέουν, η ακροδεξιά καλπάζει, ο πόλεμος στην Ευρώπη είναι μια πολύ υπαρκτή πιθανότητα, ενώ στα αριστερά του πολιτικού φάσματος ο συσχετισμός όχι μόνο δεν είναι εμπεδωμένος αλλά τώρα είναι η στιγμή που θα κριθεί η τοποθέτηση του δείκτη του.

6. Νέα Αριστερά: Το κόμμα φτιάχνει το μέτωπο και το μέτωπο φτιάχνει το κόμμα

Σύμφωνα με τη δική μας αντίληψη η πολιτική οργανωτική και προγραμματική ενίσχυση της Νέας Αριστεράς όχι μόνο δεν προηγείται της πολιτικής του Λαϊκού Μετώπου και των πολιτικών συμμαχιών για τη διαμόρφωση ενός ενωτικού αριστερού ψηφοδελτίου αλλά είναι σύμφυτη με αυτή. Το κόμμα μας μπορεί να εμβαθύνει την προγραμματική του συνοχή και να επιτύχει την οργανωτική και πολιτική του ενίσχυση μόνο μέσα στο πεδίο της πραγματικής κοινωνικής και πολιτικής κίνησης που θα αφορά τα ευρύτερα λαϊκά και εργατικά στρώματα και όχι έξω από αυτό. Το μόνο που προϋποτίθεται εδώ είναι η πολιτική αυτοπεποίθηση και η εμπιστοσύνη στην ισχύ των πολιτικών μας ιδεών και της στρατηγικής μας.

Η Νέα Αριστερά μπορεί και πρέπει να εργαστεί για την συγκρότηση ενός προοδευτικού μετώπου και ενός κοινού ψηφοδελτίου με όλες, χωρίς αποκλεισμούς, τις δυνάμεις που αναγνωρίζουν τον εαυτό τους στον χώρο της Αριστεράς, της αριστερής Σοσιαλδημοκρατίας και της πολιτικής οικολογίας. Όλες τις δυνάμεις που αντιλαμβάνονται ότι ο κατακερματισμός του προοδευτικού χώρου διευκολύνει το καθεστώς Μητσοτάκη και είναι διατεθειμένες να συζητήσουν σοβαρά και με καλή θέληση την διαμόρφωση ενός μίνιμουμ προγράμματος ικανού να ανακόψει την πορεία παρακμής της χώρας και με μια σειρά ριζοσπαστικών μεταρρυθμίσεων να ανακουφίσει και να δώσει ελπίδα σε μια κοινωνία που υποφέρει.

Επομένως στόχος μας πρέπει να είναι η αποσαφήνιση των αποφάσεων του πρώτου συνεδρίου στην κατεύθυνση της άμεσης πρότασης για εκλογική συνεργασία των δυνάμεων που αναφέρονται στο χώρο της Αριστεράς και ταυτόχρονης πίεσης για τη συγκρότηση των ευρύτερων δυνατά συμμαχιών στη λογική του Λαϊκού Μετώπου. Η πρόταση για μια ανοιχτή λίστα της Αριστεράς χωρίς αποκλεισμούς εκκινεί από τη λογική της προγραμματικής συμφωνίας πάνω σε μια δέσμη ριζοσπαστικών πολιτικών σε συγκεκριμένα πεδία που αναλογούν στη φυσιογνωμία μας και τη φιλοδοξία ότι θέλουμε αυτή

να σφραγίσει και να καθορίσει τις πολιτικές εξελίξεις. Στηρίζεται στη λογική της ανοιχτής, δίχως όρους αποκλειστικότητας ή αποκλεισμών και της ανάληψης πρωτοβουλιών σε αυτήν την κατεύθυνση. Επικοινωνεί με το αίτημα για ενότητα, είναι η εγγύηση εξίσου απέναντι στον κυνικό κυβερνητισμό και τον αντικοινωνικό σεχταρισμό και βασίζεται σε δύο κύριες παραδοχές: α) ότι υπάρχει η δυνατότητα σήμερα για εφαρμοσμένες πολιτικές με ριζοσπαστικό πρόσημο, β) ότι προτεραιότητα για την Αριστερά δεν είναι η ταυτοτική της αναπαραγωγή, αλλά η εκπροσώπηση των υποτελών και αόρατων.

7. Το περιεχόμενο μετράει: μπορεί να υπάρξει εναλλακτική πρόταση στο σήμερα

Ίσως ένα από τα πιο κρίσιμα ερωτήματα που έχουμε μπροστά μας και το οποίο καθορίζει και τις επιλογές μας είναι το εξής: πιστεύουμε ότι μπορεί να υπάρξει σήμερα πραγματική εναλλακτική στο μπλοκ της δεξιάς;

Η δική μας απάντηση είναι ξεκάθαρα ναι. Σε όλα τα κρίσιμα ζητήματα που ξεκινάνε από το κόστος ζωής (ενέργεια, στεγαστικό, τρόφιμα, ιδιωτικό χρέος), στα ζητήματα της εργασίας και του κοινωνικού κράτους, την κρίση δημοκρατίας μέχρι τα στρατηγικά ζητήματα που σχετίζονται με την εξωτερική πολιτική η Αριστερά μπορεί να έχει σήμερα προτάσεις ρεαλιστικές, συγκεκριμένες και ουσιαστικά ριζοσπαστικές, δημοκρατικές και αντινεοφιλελεύθερες.

Προτάσεις η εφαρμογή των οποίων συνιστά μεταφορά πόρων και εξουσίας προς την κοινωνία. Δίνει δηλαδή εργαλεία και χώρο άσκησης πολιτικής στην κοινωνική πλειοψηφία, δίνει δύναμη και αυτοπεποίθηση στον κόσμο της εργασίας, την νεολαία και τα κοινωνικά κινήματα. Ακριβώς για αυτό τον λόγο έρχεται σε ρήξη τόσο με την λογική του «κυβερνητισμού», που αντιμετωπίζει την κυβέρνηση ως τέλος της διαδρομής και την πολιτική ως σχεδόν αποκλειστικά κυβερνητική υπόθεση. Την ίδια στιγμή όμως έρχεται σε ρήξη και με την λογική της αναμονής και της «συγκέντρωσης δυνάμεων» για μια ευνοϊκότερη στιγμή η οποία ποτέ δεν έρχεται.

8. Νέα Αριστερά: ένα κόμμα διαφορετικού τύπου

Δεν υπάρχει μια επιλογή που δεν έχει κόστος ή και εγγενή προβλήματα. Η μόνη καταστροφική επιλογή είναι η οργανωτική διάλυση του κόμματος μέσα από τον προσδιορισμό μας γύρω από το «τι δεν πρέπει να κάνουμε» και τη λογική της μετάθεσης της απόφασης σε ένα απροσδιόριστο μέλλον. Για να υπάρξει άμεσα μια σαφής απόφαση απαιτείται η κατάθεση προτάσεων με ανάλογη σαφήνεια που θα αποκλείουν τη λογική της διολίσθησης ή και της γραφειοκρατικής λήψης της όποιας απόφασης.

Ταυτόχρονα φέρουμε όλες και όλοι μας την ευθύνη να δείξουμε ότι ακόμα και μπροστά σε οριακές στιγμές μπορούμε να συζητήσουμε ουσιαστικά και πολιτικά. Μακριά και σε ρήξη με ένα μοντέλο που ζήσαμε στο παρελθόν το οποίο στην θέση της πολιτικής αντιπαράθεσης είχε την τοξικότητα, τις προσωπικές επιθέσεις και την ανθρωποφαγία.

Σία Αναγνωστοπούλου
Έφη Αχτσιόγλου
Μαρία Βαμβουρέλη
Χουσεΐν Ζειμπέκ
Νάσος Ηλιόπουλος
Κωστής Καρπόζηλος
Νίκος Μπίστης
Δημήτρης Τζανακόπουλος
Μερόπη Τζούφη
Οζγκιούρ Φερχάτ
Θεανώ Φωτίου